

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح تبصره (۳) ماده (۲۸) قانون انتخابات
مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸»

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال چهارم

شماره ثبت:

۵۸۰

شماره چاپ:

۱۶۱۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۰/۶/۶

مقدمه

تعیین شرایط انتخاب‌شوندگان و انتخاب‌کنندگان در انتخابات سراسری و عمومی از جمله مسائل مربوط به حقوق شهروندی است. غالباً شروط سخت‌گیرانه در تدوین قوانین و مقررات انتخابات این انتقاد را برمی‌انگیزد که حقوق شهروندی آحاد مردم تضییع شده است، این درحالی است که سهل‌انگاری در تدوین شرایط مذکور نیز موجب بیان این‌گونه انتقادات است. اصلاح بند «۴» و تبصره «۳» ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مبنی بر افزایش سطح تحصیلات نامزدهای انتخابات مجلس شورای اسلامی از کارشناسی و یا معادل آن به کارشناسی ارشد یا معادل آن تلاشی است که قانونگذار به زعم خود با ارتقای مدارک دانشگاهی نامزدها به کارآیی هرچه بیشتر مجلس بیافزاید و از سوی دیگر به رأی‌دهندگان این اطمینان خاطر را دهد که منتخبین انتخابات معلومات کافی برای حضور در مجلس را دارند.

ارزیابی مفاد طرح پیشنهادی

تبصره پیشنهادی که براساس آن دو سال نمایندگی مجلس یا سابقه آن را معادل یک مقطع تحصیلی آن هم تنها برای شرکت در انتخابات دانسته از چند منظر مناسب نیست:

اولاً هرچند تصویب قانون برای استثنا کردن نمایندگان از موضوع مدرک تحصیلی با احتساب سوابق نمایندگی، جزء اختیارات مجلس است، با این وجود، این امر موجب سلب اعتماد عمومی به مجلس و نگاه بدبینانه مردم به قوه مقننه خواهد شد.

ثانیاً تصویب یک بند برای تعداد محدودی از افراد آن هم به شکل تبعیض‌آمیز، به لحاظ قانونی امری نامطلوب بوده و قاعده غیرشخصی بودن قوانین را نقض می‌کند.

ثالثاً از آنجا که این طرح در راستای منافع نمایندگان پیشنهاد شده است و نه عامه مردم، تصویب آن می‌تواند اثر نامطلوبی بر مردم و احتمالاً رفتار انتخاباتی و مشارکت آنها، که از اصول مسلم مردم‌سالاری دینی در کشور است، بگذارد.

رابعاً همان‌گونه که در استفساریه ماده (۲۸) مصوب ۱۳۹۰/۵/۹ آمده است مدرک معادل در هر مقطع تحصیلی مدرکی است که واجد ارزش استخدامی باشد. لذا معادل‌سازی دو سال نمایندگی مجلس تنها برای شرکت در انتخابات خلاف این استفساریه است.

خامساً این ابهام همچنان وجود دارد که ابتدا و انتهای دو سال نمایندگی مجلس مصرح در طرح، چه زمانی است و چه بسا نمایندگانی باشند که کمتر از دو سال سابقه نمایندگی داشته باشند و تکلیف آنها همچنان نامشخص خواهد بود.

نتیجه‌گیری

استثنا کردن نمایندگان محترم مجلس از شرط مدرک، خلاف قاعده بوده و موجب سلب اعتماد عمومی مردم به مجلس و ایجاد شائبه قانونگذاری در جهت منافع خود مجلس می‌شود. این امر می‌تواند با توجه به صبغه تبعیض‌آمیز خود، باعث تغییر رفتار انتخاباتی مردم و احتمالاً کاهش مشارکت شده و آنها را نسبت به قوه مقننه کشور بدبین کند. لذا تصویب «طرح اصلاح تبصره «۳» ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی» مناسب نبوده و خلاف شأن مجلس شورای اسلامی است.

نام دفتر:

مطالعات سیاسی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۶۰۱۱۰۴۲-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۰/۸/۳